

Stenen in de urinewegen

De behandeling

U bent patiënt bij de afdeling urologie van Amsterdam UMC, locatie VUmc. Amsterdam UMC is een universitair medisch centrum waar medisch specialisten worden opgeleid. Zij doen zelfstandig spreekuren en assisteren bij operaties.

Het kan gebeuren dat u een afspraak heeft bij uw uroloog en een andere dokter aantreft. Dit is een arts in opleiding tot specialist (AIOS). Hij of zij werkt zelfstandig, maar altijd onder verantwoordelijkheid van uw uroloog. Spreekt u liever uw eigen uroloog, geef dit dan aan als u een afspraak maakt. Wij proberen met uw wens rekening te houden.

Nierstenen

Onlangs is bij u een niersteen geconstateerd. Nierstenen komen veel voor bij volwassenen vanaf ongeveer 30 jaar, zowel bij vrouwen als mannen. Verschillende factoren, zoals te weinig drinken, spelen een rol bij het ontstaan van nierstenen. Als u eenmaal nierstenen heeft, is de kans vrij groot dat ze terugkomen. Nierstenen kunnen in de nieren zitten maar ook in de urineleiders of in de blaas. De plaats en de grootte van de stenen bepaalt of behandeling nodig is. In deze folder staan de behandelingsmogelijkheden. U heeft met de uroloog besproken welke behandeling voor u het beste is.

Geen behandeling

Nierstenen hoeven niet altijd behandeld te worden. Als de stenen klein zijn, in de nier zitten en geen klachten geven is behandeling niet nodig. Deze stenen plast u zonder dat u het merkt een keer uit. U blijft dan ook niet onder controle.

Behandeling

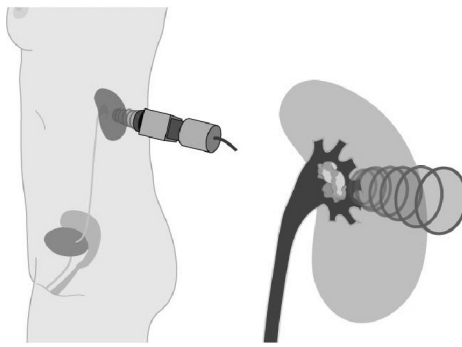
Behandeling is noodzakelijk als sprake is van:

- hevige pijn in de zij of de rug (kolieken);
- urineweginfecties (blaasontsteking);
- aanhoudend bloederige urine;
- een verminderde nierfunctie;
- het groter worden van de stenen.

De behandeling bestaat uit niersteenvergruizing of een operatie (ureteroscopie of percutane niersteenverwijdering). Soms is een combinatie nodig.

Niersteenvergruizing

Als de stenen in de nier zitten en niet groter zijn dan 2 centimeter wordt meestal gekozen voor niersteenvergruizing. Dit gebeurt met een niersteenvergruizer. Dit apparaat richt schokgolven met hoge energie op de nierstenen. Hierdoor vallen de stenen in kleine brokjes uiteen. Daarna kunt u ze meestal zonder problemen uitplassen. Meer informatie staat in de folder 'Behandeling met de niersteenvergruizer'. Vraag hiernaar bij uw arts.

Niersteenvergruizing

Ureteroscopie

Ureteroscopie is een operatie die wordt uitgevoerd als de stenen in de urineleider zitten of als de niersteenvergruizing niet gelukt is. Bij een ureteroscopie brengt de arts een dun hol buisje (de ureterscoop) via de plasbuis en de blaas in de urineleider. Als de ureterscoop op de plaats van de steen is, kan de steen worden verwijderd.

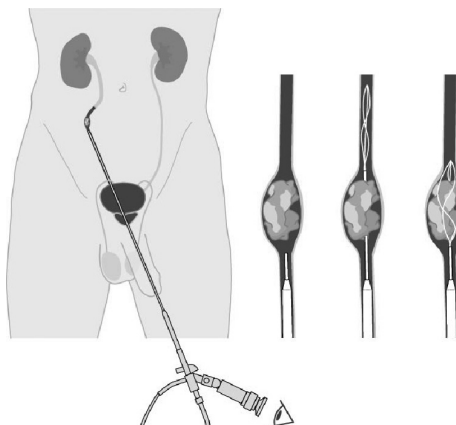
Voor deze operatie wordt u 1 à 2 dagen opgenomen in het ziekenhuis.

Voor de operatie

- Voordat u wordt opgenomen is het belangrijk dat u stopt met het gebruik van bloedverdunnende medicijnen. Dit gebeurt in overleg met de arts.
- Meestal wordt u op de dag voor de operatie opgenomen.
- Op de dag van opname wordt een röntgenfoto van de buik gemaakt om precies de plaats van de niersteen te bepalen.

De operatie

- U wordt onder algehele narcose gebracht.
- Tijdens de operatie wordt spoelvloeistof door de ureterscoop geleid. Hierdoor wordt de urineleider wijder en kan het instrument de steen bereiken. Soms kan de steen worden vastgepakt en in één keer worden verwijderd. Als dit niet lukt zal de steen eerst verkleind worden. Dit gebeurt met trillingen of met een LASER, waarna de deeltjes verwijderd worden met spoelvloeistof.
- Aan het eind van de operatie wordt een dunne katheter ('JJ stent') geplaatst in de urineleider tussen de nier en de blaas. Dit is nodig om te zorgen dat de urine goed uit de nier loopt. Het is een inwendig katheter. U krijgt ook een blaaskatheter.
- De operatie duurt ongeveer 1,5 uur.

Ureteroscopie

Na de operatie

- Na de operatie heeft u een blaaskatheter.
Als de urine helder is, wordt de blaaskatheter verwijderd.
- Vaak wordt nog een röntgenfoto gemaakt om te controleren of geen steentjes zijn achtergebleven.
- Als u naar huis mag, krijgt u een afspraak mee voor op de polikliniek na 2 tot 4 weken. De JJ stent wordt dan via een cystoscopie uit de urineleider verwijderd. U hoeft hiervoor niet opgenomen te worden.

Weer thuis

- De urine kan gedurende enkele dagen wat bloederig zijn.
- Het kan zijn dat u nog wat steentjes of gruis uitplast. Dit kan pijnlijk zijn.
- Soms kunt u hevige pijn in de zij of de rug (koliekpijn) krijgen. Dit is meestal binnen enkele dagen verdwenen. U mag hiervoor pijnstillers innemen. Paracetamol maximaal 4 tot 8 tabletten van 500 mg per dag.
- Als u boven de 38,5°C koorts krijgt of hevige pijn heeft die niet minder wordt als u pijnstilling gebruikt, belt u dan het ziekenhuis.

Percutane niersteenverwijdering

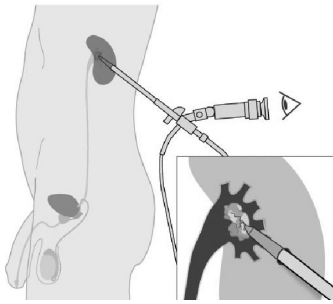
Percutane niersteenverwijdering is een operatie waarbij de niersteen via een gaatje in de huid wordt verwijderd. Voor deze methode zal gekozen worden als de steen in de nier zit en te groot is om te vergruizen, of als vergruizing niet succesvol was. U wordt 3 à 4 dagen in het ziekenhuis opgenomen.

Voor de operatie

- Voordat u wordt opgenomen is het belangrijk dat u stopt met het gebruik van bloedverdunnende medicijnen. Dit gebeurt in overleg met de arts.
- Meestal wordt u de dag voor de operatie opgenomen.
- Soms krijgt u antibiotica voorgeschreven van de arts.

De operatie

- U wordt onder algehele narcose gebracht.
- De operatie bestaat uit twee delen:
 1. In het eerste deel ligt u op uw rug. De arts kijkt met een cystoscoop via de plasbuis in uw blaas. Een dun slangetje wordt in de nier ingebracht. Dit slangetje wordt gebruikt om contrastmiddel in de nier te brengen, zodat de nier tijdens de operatie beter gezien kan worden op röntgenfoto's.
 2. Tijdens het tweede gedeelte wordt u op uw buik gedraaid. De nier ligt aan de rugzijde van het lichaam en wordt via de huid aangeprikt. Als via de naald urine naar buiten komt is de verbinding tot stand gebracht. Door het kanaaltje steeds iets groter te maken kan de steen via de huid naar buiten worden gebracht. Als de steen groter is dan het kanaaltje wordt hij eerst verkleind met trillingen of met een LASER.
- De operatie duurt ongeveer 2 uur.

Percutane niersteenverwijdering

Na de operatie

- Na de operatie heeft u een nierkatheter die via de rug naar buiten komt. Deze katheter houdt u nog enkele dagen na de ingreep. Als de urine helder is, wordt de katheter afgesloten en verwijderd. De opening in de huid sluit spontaan. Na verwijdering van de katheter kan 1 tot 2 dagen nog wat urine uit de huid lekken. Dit stopt vanzelf.
- Soms wordt na de operatie nog een röntgenfoto gemaakt. Hiervoor wordt contrastvloeistof via de nierkatheter ingebracht.
- Meestal heeft u ook een blaaskatheter. Die mag eruit als de urine helder is.
- U kunt de eerste dagen na de operatie pijn hebben in het niergebied. Hiervoor krijgt u pijnstilling.
- Als u naar huis mag, krijgt u een afspraak voor controle op de polikliniek mee na 2 tot 4 weken.

Weer thuis

- De urine kan gedurende enkele dagen wat bloederig zijn.
- Het kan zijn dat u nog wat steentjes of gruis uitplast. Dit kan pijnlijk zijn.
- Soms kunt u hevige pijn in de zij of de rug (koliekpijn) krijgen. Dit is meestal binnen enkele dagen verdwenen. U mag hiervoor pijnstillers innemen. Neem maximaal 4 tot 8 tabletten paracetamol van 500 mg per dag.
- Als u boven de 38,5°C koorts krijgt of hevige pijn heeft die niet minder wordt als u pijnstilling gebruikt, belt u dan het ziekenhuis.

Gevolgen van de behandeling

Als de operatie goed verloopt, houdt u geen gevolgen over aan de behandeling. In enkele gevallen kunnen complicaties optreden.

De belangrijkste zijn:

- Bij de ureteroscopie kan de urineleider beschadigd raken. De operatie wordt dan gestopt. De beschadiging herstelt meestal spontaan.
- Bij de percutane niersteenverwijdering lukt het soms niet de nier goed aan te prikken. Dan is alsnog een open chirurgische operatie noodzakelijk om de niersteen te verwijderen.
- Zowel na de ureteroscopie als de percutane niersteenverwijdering kunt u hoge koorts krijgen. Hiervoor kan een langdurige behandeling met antibiotica in het ziekenhuis noodzakelijk zijn.

Prognose

Nierstenen zijn goed te behandelen. Het kan voorkomen dat na de operatie restanten steen achterblijven die alsnog vergruisd moeten worden. De kans dat vaker nierstenen bij u ontstaan is vrij groot.

Veelgestelde vraag

Wat kan ik doen om nierstenen te voorkomen?

U kunt nierstenen niet echt voorkomen. Wel is het goed om veel te drinken, minstens 2 liter vocht per dag. U hoeft geen dieet te houden. Gezond en gevarieerd eten is voldoende.

Informatie

Als u zich ongerust maakt of vragen heeft over diagnose, onderzoek of behandeling, kunt u telefonisch contact opnemen met het verpleegkundig spreekuur van de afdeling urologie via (020) 444 0229. Het verpleegkundige spreekuur is van maandag tot en met vrijdag van 8.30 tot 9.30 uur.

Voor spoedeisende zaken kunt u het ziekenhuis bereiken:

- tijdens kantooruren, via de polikliniek Urologie op nummer (020) 444 1103;
- buiten deze tijden kunt u het algemene nummer van het ziekenhuis bellen, (020) 4444 444 en vragen naar de dienstdoende uroloog.

Daarnaast kunt u terecht op de website: www.vumc.nl/urologie.

Tot slot

Deze folder bevat algemene informatie. Het is bedoeld als extra informatie naast het gesprek met uw behandelend arts.